

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20

השופט סלים ג'ובראן

יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

القاضي سليم جبران

رئيس لجنة الانتخابات المركزية

ירושלים, ד' באב התשע"ג
14 ביולי 2013

תר"מ 28/20

העותרת: מיכאלה זינדר

נגד

המשיבים: 1. יהונתן יסעור, ראש עיריית הרצליה
2. עיריית הרצליה

עתירה למתן צו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי
תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק הבחירות)

החלטה

טענות הצדדים

1. בעתירה שלפניי, מבקשת העותרת כי יינתנו מספר צווי מניעה.
2. הראשון, עניינו בנאומים שלטענתה נושא המשיב 1 במסגרת אירועים רשמיים של העירייה, אשר מהווים תעמולה אסורה. במסגרת זאת, מציינת היא דברים אשר לטענתה נשא המשיב 1 באירוע להשכרת אופניים שנערך ביום 3.6.2013, שכללו דברי שבה על הישגי העירייה בעת האחרונה (וכמו כן, בידיעון בדבר האירוע צוינו מפורשות שמו ותוארו, וכי הוא יישא דברי פתיחה וברכה). בדומה, נשא דברי פתיחה באירוע מוסיקלי מטעם העירייה שנערך ביום 22.6.2013.

עמוד 1 מתוך 6

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون, أورشليم القدس, 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

3. השני, עניינו אירוע פסטיבל אוכל אשר התקיים בתחילת חודש יולי 2013, ובפרסום לקראתו מטעם העירייה שם נכתב מטעם המשיב 1 כי "אנו שמחים להעניק לתושבי הרצליה ולמבקרים בעיר עוד אופציה מרעננת לבילוי קיצי. הרצליה הפכה בשנים האחרונות למוקד תיירותי הן בזכות רצועת החוף והפארקים והן בזכות ההיצע הגדול של מקומות בילוי ותכני תרבות" (סעיף 8 לעתירה). לטענת העותרת, המשיבים מתכננים לקיים אירועים נוספים עד לתחילת חודש ספטמבר 2013, קרי – כחודש וחצי טרם מועד הבחירות המתוכנן ליום 22.10.2013.

4. השלישי, עניינו פרסום תמונת ראש העיר באתר העירייה. לטענתה, מדובר בתעמולת בחירות אסורה בעת הנוכחית.

5. עוד יש לציין בשולי הדברים כי העותרת טוענת כי "כבר בחג הפסח, החל המשיב לנהל את מסע תעמולת הבחירות. בין יתר הפרסומים, המשיב תלה שלטי חוצות בברכת 'חג אביב שמח' מעיריית הרצליה וכרך את שמו וצירף את תוארו לשלטים. חולקו דברי דפוס בתיבות הדואר, המציינות את מעלותיו, את פרטיו האישיים ופרטי ההתקשרות – דרך לשכת ראש העיר" (סעיף 12 לעתירה).

6. ביקשתי את תגובת המשיבים. בתשובתם, טוענים הם כי דין העתירה להידחות.

7. לעניין נאומיו של המשיב 1 באירועים מטעם העירייה, טוענים הם כי המשיב 1 לא לקח חלק באירוע להשכרת אופניים. לעניין האירוע המוסיקלי, טוענים הם כי מדובר באירוע אשר מתקיים באופן קבוע מזה ארבע שנים. השנה, לאור הבחירות המתקרבות, נמנעו הם מלצרף לחוברת הסוקרת את אירועי הקיץ את דבר ראש העיר כדברי פתיחה לחוברת. האירוע עליו מלינה העותרת הוא הקונצרט הראשון במסגרת אירועי הקיץ, ומשום כך נשא בו ראש העיר דברי ברכה קצרים שלא היוו תעמולת בחירות. יתר על כן, המשיבים כותבים בתשובתם כי "בשל הבחירות הקרבות, אין כוונתו לברך בפתחו של כל אחד מהקונצרטים. הוא ברך בפתחו של הקונצרט הראשון בסדרה ויכרך בקונצרט המרכזי שייערך ביום 11.7.13" (סעיף 7.3 לתשובה).

8. לעניין החוברת לפרסום פסטיבל האוכל, טוענים המשיבים כי מדובר בהודעה לעיתונות שהוכנה על ידי עובדת מטעם החברה העירונית לפיתוח תיירות בהרצליה

ודוברות העירייה ולא בפרסום. במסגרת זאת, טוענים הם כי ההודעה נשלחה לקבוצה מצומצמת של כתבים בלבד. לכך יש להוסיף כי לא ידוע למשיבים כי דברי ראש העירייה המצוטטים לעיל הופיעו בפרסום כלשהו.

9. לעניין פרסום התמונה באתר האינטרנט של העירייה, טוענים המשיבים כי הפרסומים הוסרו זה מכבר על ידי דוברות העירייה, וזאת זמן רב בטרם הגשת העתירה. לאור הגשת העתירה, בחנו המשיבים פעם נוספת את אתר העירייה, ומצאו כי בדף אשר מציג את כל בעלי התפקיד בעירייה, מופיעה תמונה של המשיב 1, יחד עם מספר שורות אינפורמטיביות (שם, תפקיד ודרכי תקשורת). לדידם "נראה כי אף בתקופת בחירות הציבור זכאי וצריך לדעת מיהם חברי הנהלת העירייה והמועצה וכיצד ניתן ליצור קשר עימם בענייניה השוטפים של העיר" (סעיף 9.3 לתשובה). כמו כן, נמצאה תמונה נוספת של המשיב 1 באחד מהעמודים המשניים באתר, והיא הוסרה.

10. לעניין טענותיה הנוספת של העותרת, טוענים המשיבים כי פנייה לגביהם לוקה בשיהוי, והפרסומים האסורים הוסרו זה מכבר.

המסגרת הנורמטיבית

11. סעיף 2א לחוק הבחירות קובע איסור שימוש בכספי ציבור "בקשר עם תעמולת בחירות". איסור בדבר שימוש בכספי ציבור חל בכל זמן ועת, ללא קשר למועדי הבחירות. תכליתו של הסעיף היא שמירת השוויון בין המועמדים, טוהר השירות הציבורי ואמון הציבור (ראו: תר"מ 14/20 "למען התושבים" נ' חופרי (16.6.2013) (להלן: עניין חופרי). על מנת לקבוע אם פעולה כלשהי של נבחר ציבור מכהן עומדת בגדר תעמולת בחירות אסורה, בניגוד לסעיף 2א לחוק הבחירות, יש להפעיל את מבחן הדומיננטיות, אשר נקבע בבג"ץ זוילי על ידי הנשיא א' ברק:

"תעמולת בחירות הינה רק אותו ביטוי שהאפקט הדומיננטי שלו הוא בהשפעתו על הבוחר ושאינו לו אפקט דומיננטי אחר, כגון אפקט אמנותי... אכן, האיזון הראוי בין הערכים המתחרים מחייב, כי הדיבור 'תעמולת בחירות' יכלול אותו שידור אשר פועלו הוא בשכנוע ובהשפעה על הכרעת הבוחר, ולא שידור שהאפקט שלו הוא אחר (כגון אמנותי, חדשותי, דתי), גם אם השפעות הללו של הדיבור בהשפעה (עקיפה) על הבוחר. (בג"ץ 869/92 זוילי נ' יו"ר וועדת הבחירות המרכזית, פ"ד מו(2) 692, 704 (1992))."

12. במסגרת זאת, נקבעו מבחני עזר למבחן הדומיננטיות לעיל על ידי בית המשפט

עמוד 3 מתוך 6

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون، أورشليم القدس، 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

העליון ויושבי ראש וועדות הבחירות. בין היתר, נקבע כי יש להתחשב במועד הפרסום, יוזם דבר הפרסום, האם מדובר בפרסום שנעשה באופן קבוע או באופן מיוחד לקראת הבחירות, ההיגיון הישר ועוד (ראו למשל החלטותיו של השופט מ' חשין: תב"מ 23/2001 סיעת ישראל אחת נ' אינטרנט מעריב; תב"מ 12/15 ח"כ גולדשמידט נ' ראש הממשלה; תב"מ 9/2001 קשב מרכז להגנת הדמוקרטיה בישראל (ע"ר) נ' ארץ הצבי).

13. לכך יש להוסיף ולציין כי לגישתי, בתקופה הסמוכה למועד הבחירות "הפצת מידע מטעם העירייה אינה פסולה קטגורית, אולם, חל איסור לכרוך אותה, במפורש או במשתמע, עם שמו של נבחר ציבור מכהן בכלל, וראש עיר בפרט" (עניין חופרי, פסקה 30). וכמו כן "כאשר ישנו ספק אם פרסום שממומן על ידי כספי ציבור הוא בגדר תעמולה אסורה או לא, לרוב יש לנקוט בגישה מחמירה ולא לאפשר את פרסומו" (תר"מ 15/20 דוידי נ' בוטקילה פסקה 5 (13.6.2013)).

דיון והכרעה

14. אציין תחילה כי ביום הגשת העתירה, נתתי החלטה בעניינם של המשיבים (תר"מ 24/20 רישפי נ' יסעור (3.7.2013)), במסגרתה ניתן צו מניעה " האוסר על המשיב 1 לעשות כל שימוש במשאבי המועצה לצורך ניהול תעמולת בחירות" (שם, פסקה 12). למותר לציין כי נוכח הזמנים המצוינים לעיל, צו מניעה זה אינו חל על עתירה זו.

15. לעניין מיצוי הליכים, מכתב התגובה מטעם המשיבים נשלח אל העותרת יום לאחר הגשת העתירה. זאת, על אף שמכתבה נשלח את המשיבים ביום 26.6.2013. לפיכך, לגישתי העותרת עמדה בחובה למיצוי הליכים בטרם הגשת העתירה שלפניי.

16. דברי ברכה באירועים מטעם העירייה – לא מצאתי כל סיבה להיעתר לבקשת העותרת בעניין זה. מוכן אני לקבל את גרסת המשיבים, המגובה בתצהיר, כי משיב 1 אכן לא השתתף באירוע הראשון הנזכר. לעניין הקונצרט – לאור הודעתו של המשיב 1 כי בכוונתו לשאת באירוע אחד בלבד דברי פתיחה קצרים, ונוכח העובדה כי חזקה עליו שהוא מודע לאיסור לשאת כל נאום שיכול להיחשב כתעמולה אסורה.

17. אציין כי דחיית הבקשה לצו מניעה במקרה דנן אינו בגדר היתר כללי לראש עיר לשאת דברים באירועים רשמיים. הכלל, כפי שצינתי לעיל, הוא כי חל איסור על נבחר

ציבור לשאת דברים מעל במה ציבורית בתקופה הנוכחית, שהיא תקופת בחירות. אולם, לאור מבחן הדומיננטיות שהוצג לעיל, ככל שמדובר בדברי ברכה באירוע אשר מתקיים במהלך העניינים הרגיל של עירייה, אינני רואה סיבה שלא לאפשר זאת. כל מקרה ונסיבותיו (ראו: תר"מ 27/20 גולן נ' שבירו (3.7.2013)).

18. יחד עם זאת, מן הראוי כי המשיב 1 יעביר לעיונו של היועץ המשפטי של העירייה את דברי הברכה המתוכננים שלו, לשם בחינה כי אין בהם כדי להוות תעמולת בחירות אסורה. הוראה זו נכונה בנוגע לכל אירוע מטעם העירייה בו מתעתד המשיב 1 לקחת חלק עד למועד הבחירות באוקטובר 2013.

19. הפרסום בדבר יריד אוכל – המשיבים טוענים כי ההודעה מטעם דוברות העירייה אינה בגדר פרסום אסור, היות והיא כלל לא מהווה פרסום, משום שיועדה מראש לעיתונאים ולא לציבור הרחב. אינני יכול לקבל טענה זו. אמנם, ישנו הבדל בין פרסום כתבה לבין העברת מידע לעיתונאי. אולם, גם השני נעשה מתוך התקווה כי המידע שבו יפורסם. לכך יש להוסיף כי כמובן שישנו סיכוי (לא קלוש) כי עיתונאים ישתמשו במידע המועבר אליהם מטעם עירייה, וודאי בעיתונים מקומיים, וכך יפורסמו דבריו של המשיב 1 כפי שהובאו לעיל. עיינתי בדברים אלו, ובהתאם למבחן הדומיננטיות אכן מדובר בתעמולה אסורה.

20. אתר האינטרנט – נוכח העובדה כי המשיבים הורידו מאתר האינטרנט העירוני את תמונתו של המשיב 1 אשר לא הוסרה בטעות, לא מצאתי ליתן צו בעניין זה. אציין כי מסכים אני עם טענות המשיבים כי האיסור לפרסם תמונות של נבחר ציבור באתר העירייה אינו חל על דף ובו פרטי ההתקשרות עם כל חברי העירייה (ראו והשוו: עניין חופרי, פסקאות 32-39). עוד אציין כי קביעתי זו נכונה רק כאשר בדף ההתקשרות מופיעים פרטיהם של כל חברי העירייה, ולגישתי, דף אשר כולל את דרכי ההתקשרות לראש עיר בלבד, וודאי עם אפשרות לפנות אליו ישירות (וכל זה באתר העירייה) פסול.

21. לפיכך, לא מצאתי לנכון לתת צו במקרה זה, אולם זאת אך ורק נוכח הצו שנתתי בעניינם של המשיבים המוזכר לעיל.

22. בקשה לצווים נוספים – לא מצאתי להיעתר גם לבקשה זו, נוכח העובדה ששלטי החוצות הוסרו.

23. אזכיר בהקשר זה כי כל פרסום בתקופת חצי השנה הסמוכה למועד הבחירות, אשר אנו נמצאים כעת כאמור עמוק בתוכה, מחייב את אישורו של היועץ המשפטי של העירייה בטרם פרסומו (ראו: עניין חופרי, פסקאות 18-19).

24. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ז' באב התשע"ג (14.7.2013).

סלים ג'ובראן
שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-20